

Edi?ie provizorie

HOT?RÂREA CUR?II (Marea Camer?)

6 octombrie 2020(*)

„Trimitere preliminar? – Libera circula?ie a persoanelor – Lucr?tori – Regulamentul (UE) nr. 492/2011 – Articolul 7 alineatul (2) – Egalitate de tratament – Avantaje sociale – Articolul 10 – Copii ?colariza?i – Directiva 2004/38/CE – Articolul 24 – Presta?ii de asisten?? social? – Regulamentul (CE) nr. 883/2004 – Articolul 4 – Articolul 70 – Presta?ii speciale în numerar de tip necontributiv – Lucr?tor migrant care are în îngrijire copii ?colariza?i în statul membru gazd?”

În cauza C?181/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminar? formulat? în temeiul articolului 267 TFUE de Landessozialgericht Nordrhein?Westfalen (Tribunalul Superior de Contencios Social din Rinul de Nord?Westfalia, Germania), prin decizia din 14 februarie 2019, primit? de Curte la 25 februarie 2019, în procedura

Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle

împotriva

JD,

CURTEA (Marea Camer?),

compus? din domnul K. Lenaerts, pre?edinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepre?edint?, domnul A. Arabadjiev, doamna A. Prechal (raportoare), domnii M. Vilaras, M. Safjan ?i P. G. Xuereb, doamna L. S. Rossi ?i domnul I. Jarukaitis, pre?edin?i de camer?, domnii J. Malenovský, L. Bay Larsen ?i T. von Danwitz, doamna C. Toader ?i domnii N. Piçarra ?i A. Kumin, judec?tori,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul D. Dittert, ?ef de unitate,

având în vedere procedura scris? ?i în urma ?edin?ei din 26 februarie 2020,

luând în considerare observa?iile prezentate:

- pentru Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle, de S. Schwickert, în calitate de agent;
- pentru JD, de J. Kruse, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul german, de J. Möller ?i S. Eisenberg, în calitate de agen?i;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, A. Siwek??lusarek ?i E. Borawska?K?dzińska, în calitate de agen?i;
- pentru Comisia European?, de E. Montaguti, B.?R. Killmann, J. Tomkin ?i M. Kellerbauer, în calitate de agen?i,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 mai 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 18 TFUE, a articolelor 7 și 10 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii (JO 2011, L 141, p. 1), a articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, rectificări în JO 2004, L 229, p. 35, și în JO 2005, L 197, p. 34, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56), precum și a articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle (Centrul pentru Ocuparea Forței de Muncă din Krefeld – Serviciul reclamații, Germania) (denumit în continuare „Jobcenter”), pe de o parte, și JD, pe de altă parte, în legătură cu refuzul respectivului centru de a acorda acestuia din urmă și celor două fiice ale sale prestații de protecție socială de bază prevăzute de legislația germană.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2004/38

3 Considerentele (3), (4), (10), (16) și (21) ale Directivei 2004/38 au următorul cuprins:

„(3) Cetățenia Uniunii ar trebui să constituie statutul fundamental al resortisanților din statele membre, dacă aceștia își exercită dreptul la liberă circulație și ședere. Este aadar necesar să se codifice și să se revizuiască instrumentele comunitare existente care tratează în mod separat lucrătorii care desfășoară activități salariate, cei care desfășoară activități independente, precum și studenții și alte persoane inactive, în scopul simplificării și întăririi dreptului la liberă circulație și ședere pentru toți cetățenii Uniunii.

(4) În scopul remedierii acestei abordări sectoriale și fragmentate a dreptului la liberă circulație și ședere, precum și pentru facilitarea exercitării acestui drept, este necesar să existe un singur act legislativ care să modifice Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO 1968, L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11) și să se abroge următoarele acte: [...]

[...]

(10) [...] persoanele care își exercită dreptul de ședere nu trebuie să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazd în timpul unei perioade inițiale de ședere. Prin urmare, dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni.

[...]

(16) Atât timp cât beneficiarii dreptului de ?edere nu devin o sarcin? excesiv? pentru sistemul de asisten?? social? al statului membru gazd?, ace?tia nu ar trebui s? fie expulza?i. [...] M?sura de expulzare nu ar trebui în niciun caz s? se adopte împotriva lucr?torilor care desf??oar? activit??i salariate, a celor care desf??oar? activit??i independente sau a persoanelor care caut? de lucru, astfel cum sunt acestea definite de Curtea de Justi?ie, decât din motive ce ?in de ordinea public? sau de siguran?a public?.

[...]

(21) Cu toate acestea, ar trebui ca statul membru gazd? s? fie liber s? decid? dac? în?elege s? acorde asisten?? social? în cursul primelor trei luni de ?edere, sau pe o perioad? mai lung? în cazul persoanelor aflate în c?utarea unui loc de munc?, persoanelor altele decât cele care desf??oar? activit??i salariate sau activit??i independente, [persoanele] care î?i p?streaz? acest statut ?i [membrii] familiilor acestora sau dac? va acorda acestor persoane burse pe durata studiilor, inclusiv a form?rii profesionale, înainte ca acestea s? primeasc? dreptul de ?edere permanent?."

4 Articolul 7 din aceast? directiv?, intitulat „Dreptul de ?edere pentru o perioad? mai mare de trei luni”, prevede la alineatele (1) ?i (3):

„(1) To?i cet??enii Uniunii au dreptul de ?edere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioad? mai mare de trei luni în cazurile în care:

(a) sunt lucr?tori care desf??oar? activit??i salariate sau activit??i independente în statul membru gazd? sau

[...]

(3) În sensul alineatului (1) litera (a), un cet??ean al Uniunii care nu mai desf??oar? o activitate salariat? sau o activitate independent? î?i men?ine statutul de lucr?tor salariat sau de lucr?tor care desf??oar? o activitate independent? în urm?toarele condi?ii:

[...]

(c) este înregistrat în mod corespunz?tor ca fiind în ?omaj involuntar, dup? ce a îndeplinit un contract de munc? pe termen limitat, cu durata de sub un an, sau dup? ce a devenit ?omer în mod involuntar în timpul primelor dou?sprezece luni ?i s?a înregistrat ca persoan? care caut? de lucru la serviciul competent de ocupare a for?ei de munc?. În acest caz, statutul de lucr?tor se men?ine pentru o perioad? de cel pu?in ?ase luni;

[...]”

5 Articolul 14 din directiva men?ionat?, intitulat „P?strarea dreptului de ?edere”, prevede la alineatele (2) ?i (4):

„(2) Cet??enii Uniunii ?i membrii familiilor acestora au dreptul de ?edere prev?zut la articolele 7, 12 ?i 13 atât timp cât îndeplinesc condi?iile prev?zute de aceste articole.

[...]

(4) Prin derogare de la dispozi?iile alineatelor (1) ?i (2) ?i f?r? a aduce atingere dispozi?iilor

capitolului VI, o măsură de expulzare nu poate fi în niciun caz adoptată împotriva unor cetățeni ai Uniunii sau a membrilor de familie ai acestora în cazurile în care:

[...]

(b) cetățenii în cauză ai Uniunii au intrat pe teritoriul statului membru gazd în căutarea unui loc de muncă. În acest caz, cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora nu pot fi expulzați atât timp cât cetățenii Uniunii pot dovedi că sunt în continuare în căutarea unui loc de muncă și că au șanse reale de a fi angajați.”

6 Potrivit articolului 24 din Directiva 2004/38, intitulat „Egalitatea de tratament”:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazd se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. [...]

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazd nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) [...] unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, [persoanele] care își mențin acest statut și [membrii] familiilor acestora.”

Regulamentul nr. 883/2004

7 Articolul 2 din Regulamentul nr. 883/2004, intitulat „Domeniul de aplicare personal”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament se aplică resortisanților unuia dintre statele membre, apatrizilor și refugiaților care sunt rezidenți într-un stat membru și care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora.”

8 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Domeniul de aplicare material”, prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială privind:

[...]

(h) ajutoarele de omaj;

[...]

(j) prestațiile familiale.

[...]

(3) Prezentul regulament se aplică și în cazul prestațiilor speciale în numerar, de tip necontributiv, prevăzute la articolul 70.”

9 Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Egalitatea de tratament”, prevede:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament beneficiază de aceleași prestații și sunt supuse acelorași obligații, în

temeiul legislației unui stat membru, ca și resortisanții acelui stat membru.”

10 Titlul III din Regulamentul nr. 883/2004 cuprinde un capitol 9 referitor la „[p]restații speciale în numerar de tip necontributiv”. În acest capitol, articolul 70 din regulamentul menționat, intitulat „Dispoziții generale”, prevede:

„(1) Prezentul articol se aplică prestațiilor speciale în numerar de tip necontributiv, furnizate în conformitate cu legislația care, dat fiind domeniul său de aplicare personal, obiectivele și condițiile de eligibilitate, are totodată caracteristicile legislației de securitate socială prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și ale asistenței sociale.

(2) În sensul prezentului capitol, «prestații speciale în numerar de tip necontributiv» înseamnă prestații:

(a) care sunt destinate să furnizeze:

(i) o acoperire suplimentară, de substituție sau ancilară împotriva riscurilor acoperite de ramurile de securitate socială prevăzute la articolul 3 alineatul (1), care garantează persoanelor în cauză un venit minim de subsistență, avându-se în vedere situația economică și socială din statul membru în cauză

sau

(ii) exclusiv protecție specială pentru persoane cu handicap, în strânsă legătură cu mediul social al acestor persoane din statul membru în cauză

și

(b) în cazul în care finanțarea provine exclusiv din contribuții fiscale obligatorii destinate acoperirii cheltuielilor publice generale și condițiile pentru atribuirea și calcularea prestațiilor nu depind de vreo contribuție din partea beneficiarului acestora. Cu toate acestea, prestațiile furnizate ca supliment al unei prestații de tip contributiv nu se consideră prestații de tip contributiv exclusiv din acest motiv

și

(c) care sunt enumerate în anexa X.

(3) Articolul 7 și celelalte capitole din prezentul titlu nu se aplică prestațiilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol.

(4) Prestațiile prevăzute la alineatul (2) se acordă exclusiv în statul membru în care persoana în cauză este rezidentă, în conformitate cu legislația acestuia. Aceste prestații se acordă de către și pe spezele instituției de la locul de reședință.”

11 Anexa X la Regulamentul nr. 883/2004, care enumeră „[p]restațiile [le] speciale în numerar de tip necontributiv”, în sensul articolului 70 alineatul (2) litera (c) din acest regulament, prevede că în ceea ce privește Republica Federală Germania, printre aceste prestații figurează prestațiile „pentru asigurarea costurilor de subsistență, în temeiul dispozițiilor de bază, pentru persoanele care caută un loc de muncă, cu excepția cazului în care, referitor la aceste prestații, condițiile de eligibilitate pentru un supliment temporar ca urmare a primirii unor prestații de omaj [articolul 24 alineatul (1) din cartea II din Codul social] sunt îndeplinite”.

Regulamentul nr. 492/2011

12 Considerentul (1) al Regulamentului nr. 492/2011 are următorul cuprins:

„Regulamentul [nr. 1612/68] a fost modificat de mai multe ori și în mod substanțial. Este necesar, din motive de claritate și de raționalizare, să se codifice regulamentul menționat.”

13 Potrivit articolului 7 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 492/2011:

„(1) Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă și, în special, în ceea ce privește remunerarea, concedierea și, în cazul în care rămâne fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea.

(2) Acesta beneficiază de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali.”

14 Articolul 10 din acest regulament prevede:

„Copiii resortisantului unui stat membru care este sau a fost încadrat în muncă pe teritoriul unui alt stat membru sunt admisi în sistemul de învățământ general, la cursurile de ucenici și de formare profesională, în aceleași condiții ca și resortisanții statului respectiv, dacă aceștia domiciliază pe teritoriul aceluia stat.

Statele membre încurajează inițiativele care le permit acestor copii și urmeze cursurile menționate în cele mai bune condiții.”

Dreptul german

15 Articolul 7 din Sozialgesetzbuch Zweites Buch (cartea II din Codul social), în versiunea sa din 22 decembrie 2016 (BGBl. I, p. 3155) (denumită în continuare „SGB II”), prevede:

„(1) 1Prestațiile prevăzute în prezenta carte se acordă persoanelor care:

1. au împlinit vârsta de 15 ani și nu au împlinit încă limita de vârstă prevăzută la articolul 7a;
2. sunt apte de muncă,
3. sunt lipsite de mijloace materiale și
4. au reședința obișnuită în Republica Federală Germania (beneficiari apți de muncă).

2Sunt exceptați:

1. [...]
2. resortisanții străini
 - a) care nu au drept de ședere,
 - b) al căror drept de ședere rezultă numai din obiectivul de a căuta un loc muncă sau
 - c) care au un drept de ședere – singur sau în paralel cu un drept de ședere în temeiul literei b) – în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011,

precum și membrii familiilor acestora,

3. [...]

(2) 1Primesc prestații și persoanele care trăiesc într-o comunitate de nevoi cu beneficiarii apți de muncă. [...]

(3) Fac parte din comunitatea de nevoi

1. beneficiarii apți de muncă,

[...]

4. copiii necăsătoriți care fac parte din gospodăria persoanelor menționate la punctele 1-3, în cazul în care nu au împlinit încă vârsta de 25 de ani, în măsura în care nu pot obține prin intermediul propriilor venituri sau al patrimoniului lor prestațiile care să le permită să își asigure subsistența.”

16 Articolul 2 din Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (Legea privind libera circulație a cetățenilor Uniunii), în versiunea sa din 2 decembrie 2014 (BGBl. I, p. 1922) (denumită în continuare „FreizügG”), are următorul cuprins:

„(1) Cetățenii Uniunii care beneficiază de dreptul la liberă circulație și membrii familiilor acestora au dreptul de intrare și de ședere pe teritoriul federal în conformitate cu dispozițiile prezentei legi.

(2) Beneficiază de libertatea de circulație în temeiul dreptului Uniunii:

1. cetățenii Uniunii care doresc să rămână în calitate de lucrători sau să urmeze o formare profesională,

1a. cetățenii Uniunii aflați în căutarea unui loc de muncă, pentru o perioadă de până la șase luni și ulterior numai în măsura în care pot face dovada că sunt în continuare în căutarea unui loc de muncă și că au șanse reale de a fi angajați,

[...]

6. membrii de familie, în conformitate cu condițiile prevăzute la articolele 3 și 4,

(3) [...] 2Dreptul conferit de alineatul (1) se menține pentru o perioadă de șase luni în caz de șomaj involuntar confirmat de agenția pentru ocuparea forței de muncă competentă după o perioadă de încadrare în muncă de mai puțin de un an.”

17 Articolul 3 din FreizügG prevede:

„(1) 1Membrii de familie ai cetățenilor Uniunii menționați la articolul 2 alineatul (2) punctele 1-5 beneficiază de dreptul prevăzut de articolul 2 alineatul (1) atunci când însoțesc cetățeanul menționat al Uniunii sau atunci când i se alătură. [...]

(2) Membri de familie înseamnă:

1. soțul, partenerul și rudele pe linie descendentă ale persoanelor vizate la articolul 2 alineatul (2) punctele 1-5 și 7 sau ale soților ori partenerilor, care nu au împlinit încă vârsta de 21 de ani,

[...]

(4) Copiii unui cetăean al Uniunii care beneficiază de libertatea de circulație și părinții care exercită efectiv autoritatea părintească asupra copiilor își păstrează dreptul de a vedea până când aceștia termină o formare chiar și după decesul sau plecarea cetăeanului Uniunii prin intermediul căruia aceștia au dreptul de a vedea, în cazul în care copiii locuiesc pe teritoriul federal și frecventează o instituție de învățământ sau de formare.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

18 JD, resortisant polonez, era căsătorit cu o resortisantă poloneză, cu care a avut două fiice, născute în anul 2005 și, respectiv, în 2010. Din anul 2012 sau 2013, JD trăiește separat de soția sa. La sfârșitul anului 2012 și la începutul anului 2013, toți membrii familiei s-au instalat în Germania. Cele două fiice locuiesc în principal cu tatăl lor, la care au domiciliul din anul 2015. Soția lui JD s-a mutat în Polonia în anul 2016.

19 Fiicele sunt școlarizate în Germania de la 1 august 2016.

20 Din luna martie 2015, JD a desfășurat activități salariate în Germania. Astfel, el a ocupat un post de ajutor de lucru de la 6 martie la 1 septembrie 2015 și ulterior un post cu normă întreagă, de operator de producție, în perioada cuprinsă între 18 ianuarie și 31 octombrie 2016. Din 4 octombrie până la 7 decembrie 2016, JD s-a aflat în incapacitate de muncă și a beneficiat, pentru acest motiv, de menținerea plății salariului său de către angajatorul acestuia până la 31 octombrie 2016, data încetării raportului său de muncă, și apoi de acordarea unor indemnizații de concediu medical de către securitatea socială până la 7 decembrie 2016.

21 Ulterior, el a primit ajutor de omaj între 23 februarie și 13 aprilie 2017 și între 12 iunie și 23 octombrie 2017.

22 De la 2 ianuarie 2018, JD ocupă din nou un post cu normă întreagă.

23 Între 1 septembrie 2016 și 7 iunie 2017, JD și cele două fiice ale sale au primit prestații de protecție socială de bază în temeiul SGB II, și anume „ajutoare subsidiare de omaj” (*Arbeitslosengeld II*) pentru JD și „alocații sociale” (*Sozialgeld*) pentru cele două fiice (denumite în continuare, împreună, „prestațiile de subzistență în discuție în litigiul principal”).

24 În luna iunie 2017, JD a solicitat menținerea plății prestațiilor de subzistență în discuție în litigiul principal pentru el și pentru fiicele sale. Prin avizul din 13 iunie 2017, confirmat la 27 iulie 2017 în urma unei reclamații formulate de JD, Jobcenter a respins această cerere în temeiul articolului 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 din SGB II, pentru motivul că JD nu își menținuse statutul de lucrător salariat și locuia în Germania doar cu scopul de a căuta un loc de muncă.

25 JD și cele două fiice ale sale au sesizat ulterior Sozialgericht Düsseldorf (Tribunalul de Contencios Social din Düsseldorf, Germania) cu o acțiune prin care au solicitat anularea acestui aviz și obligarea Jobcenter să le acorde prestațiile de subzistență în discuție în litigiul principal pentru perioada cuprinsă între 8 iunie și 31 decembrie 2017 (denumită în continuare „perioada în litigiu”).

26 Prin hotărârea din 8 mai 2018, respectiva instanță a admis această acțiune și a obligat Jobcenter la plata prestațiilor solicitate. Ea a statuat că, deși era cert că JD nu se mai putea prevala de menținerea statutului de lucrător salariat în perioada în litigiu pentru a beneficia de un drept de a vedea în temeiul articolului 2 din FreizügG, el avea totuși un astfel de drept pe baza dreptului de a vedea recunoscut fiicelor sale în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr.

492/2011. Astfel, acestea din urmă, întrucât aveau reședința și erau încorporate în Germania, puteau beneficia, în calitate de copii minori ai unui fost lucrător migrant care a fost angajat în acest stat membru, de un drept de ședere potrivit acestui articol 10, care ar constitui ulterior temeiul dreptului de ședere al tatălui lor, în calitate de părinte care le asigură în fapt îngrijirea. Potrivit instanței respective, dreptul de ședere întemeiat pe articolul 10 menționat în scopul educării și al formării copiilor unui (fost) lucrător migrant este autonom și independent de drepturile de ședere prevăzute de Directiva 2004/38. Prin urmare, norma stabilită la articolul 24 alineatul (2) din această directivă, care derogă de la principiul egalității de tratament în materie de asistență socială, nu s-ar aplica atunci când dreptul de ședere al cetățeanului Uniunii în cauză este întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011. Excluderea de la dreptul la prestații de asistență socială prevăzută la articolul 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera c) din SGB II a resortisanților străini, precum și a membrilor familiilor acestora care au un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 nu ar fi, așadar, conformă cu dreptul Uniunii.

27 La 4 iulie 2018, Jobcenter a formulat apel împotriva hotărârii menționate în fața instanței de trimitere.

28 Această instanță arată, în primul rând, că jurisprudența națională este divergentă cu privire la aspectul dacă norma derogatorie în materie de asistență socială prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 se poate aplica, direct sau prin analogie, și în cazul cetățenilor Uniunii care beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 și care au solicitat acordarea unor prestații de subzistență precum cele în discuție în litigiul principal, care constituie prestații de asistență socială în sensul primei dispoziții.

29 În plus, legiuitorul german, prin adoptarea articolului 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera c) din SGB II, ar fi considerat că este necesar ca articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 să se aplice în situațiile în care cetățenii Uniunii beneficiază, pe lângă un drept de ședere în scopul căutării unui loc de muncă, și de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011, pentru a se evita ca normele Directivei 2004/38 să fie lipsite de conținut și ca respectivii cetățeni să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă.

30 Instanța de trimitere consideră însă că dreptul de ședere acordat în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 nu este supus dispozițiilor Directivei 2004/38. Ea se întemeiază în această privință pe Hotărârea din 23 februarie 2010, Ibrahim și Secretary of State for the Home Department (C-310/08, EU:C:2010:80), precum și pe Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira (C-480/08, EU:C:2010:83), prin care Curtea ar fi recunoscut autonomia dreptului de ședere întemeiat pe articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68, dispoziție formulată în termeni identici cu cei ai articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011. În plus, legiuitorul Uniunii nu ar fi folosit ocazia adoptării acestui din urmă regulament, care a abrogat și a înlocuit Regulamentul nr. 1612/68, pentru a restrânge principiul egalității de tratament care decurge din Regulamentul nr. 1612/68, astfel cum a fost interpretat de Curte.

31 În al doilea rând, problema aplicabilității articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 s-ar ridica și în raport cu articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004. Acest regulament s-ar aplica în speță, din moment ce JD era afiliat în Germania la un sistem de prestații familiale, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (j) din regulamentul menționat, și la un sistem de asigurări sociale în caz de omaj, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (h) din acesta. Prestațiile de subzistență prevăzute de SGB II ar fi prestații speciale în numerar de tip necontributiv, în sensul articolului 3 alineatul (3) și al articolului 70 alineatul (2) din Regulamentul nr. 883/2004, căror li s-ar aplica principiul egalității de tratament prevăzută la articolul 4 din acest regulament.

32 În aceste condiții, Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Superior de

Contencios Social din Rinul de Nord-Westfalia, Germania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Excluderea cetățenilor Uniunii care beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 de la prestațiile de asistență socială în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva [2004/38] este compatibilă cu principiul egalității de tratament consacrat la articolul 18 TFUE coroborat cu articolele 7 și 10 din Regulamentul nr. 492/2011?

a) O prestație de asistență socială în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 reprezintă un avantaj social în sensul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011?

b) Norma derogatorie prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 este aplicabilă în privința principiului egalității de tratament consacrat la articolul 18 TFUE coroborat cu articolele 7 și 10 din Regulamentul nr. 492/2011?

2) Excluderea cetățenilor Uniunii de la beneficiul prestațiilor speciale în numerar de tip necontributiv în sensul articolului 3 alineatul (3) și al articolului 70 alineatul (2) din Regulamentul nr. 883/2004 este compatibilă cu principiul egalității de tratament consacrat la articolul 18 TFUE coroborat cu articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 în cazul în care aceștia beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 și sunt afiliați la un sistem de securitate socială sau la un sistem de prestații familiale în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

33 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 18 primul paragraf TFUE, precum și articolul 7 alineatul (2) și articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretate în sensul că, în lumina articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, nu se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru și copiii și minori care beneficiază, toți, în primul stat membru de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, pe baza școlarizării acestor copii în același stat, sunt excluși în toate împrejurările și în mod automat de la dreptul la prestații prin care se urmărește asigurarea subzistenței acestora.

Cu privire la dreptul de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011

34 Trebuie amintit că articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 prevede că copiii resortisantului unui stat membru care este sau a fost încadrat în muncă pe teritoriul altui stat membru beneficiază în statul membru gazdă, dacă domiciliază pe teritoriul acestui stat, de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în ceea ce privește accesul la învățământ. Înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 492/2011, acest drept era prevăzută la articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68, al cărui text era identic cu cel al articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011, întrucât acest din urmă regulament a abrogat și a înlocuit primul regulament cu scopul de a-l codifica, din motive de claritate și de raționalizare, astfel cum reiese din considerentul (1) al Regulamentului nr. 492/2011. În consecință, jurisprudența Curții referitoare la articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68 este de asemenea pertinentă pentru interpretarea articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011.

35 Din această jurisprudență reiese, pe de o parte, că copilul unui lucrător migrant sau al unui fost lucrător migrant beneficiază de un drept de ședere propriu în statul membru gazdă, în temeiul dreptului la egalitatea de tratament în ceea ce privește accesul la învățământ, în cazul în care

dorește să urmeze cursuri în cadrul sistemului de învățământ general în acest stat membru. Pe de altă parte, recunoașterea unui drept de ședere propriu în favoarea acestui copil presupune recunoașterea unui drept de ședere corespondent în favoarea părintelui care asigură în fapt îngrijirea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 septembrie 2002, Baumbast și R, C-413/99, EU:C:2002:493, punctele 63 și 75, precum și Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, punctul 36).

36 Astfel, obiectivul urmărit atât de Regulamentul nr. 1612/68, cât și de Regulamentul nr. 492/2011, respectiv asigurarea liberei circulații a lucrătorilor, impune crearea unor condiții optime de integrare a familiei lucrătorului în statul membru gazd și a le refuza părinților care asigură îngrijirea copiilor posibilitatea de a locui în statul membru gazd pe durata școlarizării acestora ar putea fi de natură să îi priveze de un drept care le este recunoscut de legiuitorul Uniunii (Hotărârea din 23 februarie 2010, Ibrahim și Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, punctul 55, precum și jurisprudența citată).

37 Prin urmare, articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 recunoaște copilului, în legătură cu dreptul de acces la învățământ de care beneficiază, un drept de ședere autonom care nu depinde de împrejurarea că părintele sau părinții care îi asigură îngrijirea își mențin statutul de lucrător migrant în statul membru gazd. De asemenea, faptul că părintele în cauză pierde acest statut nu are nicio incidență asupra dreptului său de ședere, în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011, care corespunde dreptului copilului aflat în fapt în îngrijirea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 septembrie 2002, Baumbast și R, C-413/99, EU:C:2002:493, punctele 63, 70 și 75, precum și Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, punctele 37, 46 și 50).

38 Este necesar să se adauge în această privință că aplicarea articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie efectuată în mod autonom față de dispozițiile dreptului Uniunii care reglementează condițiile de exercitare a dreptului de ședere în alt stat membru, precum cele ale Directivei 2004/38 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2010, Ibrahim și Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, punctul 42, precum și Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, punctele 53 și 54).

39 În consecință, copiii unui resortisant al unui stat membru care lucrează sau a lucrat în statul membru gazd, ca și părintele în îngrijirea căruia se află în fapt aceștia, se pot prevala în acest din urmă stat de un drept de ședere autonom doar în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011, fără a fi obligați să îndeplinească condițiile definite de Directiva 2004/38, printre care condiția ca persoanele interesate să dispună de resurse suficiente și să dețină asigurări medicale complete în statul respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2010, Ibrahim și Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, punctul 59).

Cu privire la dreptul la egalitatea de tratament în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 492/2011

40 Instanța de trimitere pare să considere, asemenea Comisiei Europene, că persoanele care beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 pot invoca în mod legitim principiul egalității de tratament prevăzut la articolul 7 din acest regulament, în special la alineatul (2) al acesteia, în ceea ce privește acordarea avantajelor sociale de care beneficiază lucrătorii naționali. În schimb, guvernul german consideră că această situație nu se regăsește în speță.

41 În ceea ce privește, în primul rând, domeniul de aplicare *ratione materiae* al acestei din urmă dispoziții, noțiunea de „avantaj social”, în sensul acesteia, cuprinde toate avantajele care, legate sau nu de un contract de muncă, sunt recunoscute în general în favoarea lucrătorilor

na?ionali, în principal datorit? calit??ii lor obiective de lucr?tor sau pentru simplul fapt al re?edin?ei lor pe teritoriul na?ional, ?i a c?ror extindere la lucr?torii resortisan?i ai altor state membre este, prin urmare, apt? s? faciliteze mobilitatea acestora în cadrul Uniunii ?i, a?adar, integrarea lor în statul membru gazd? (Hot?rârea din 18 decembrie 2019, Generálny riaditeľ Sociálneho pois?ovne Bratislava ?i al?ii, C?447/18, EU:C:2019:1098, punctul 47).

42 În spe??, întrucât presta?iile de subzisten?? în discu?ie în litigiul principal urm?resc, astfel cum a ar?tat instan?a de trimitere, s? garanteze beneficiarilor lor mijloace de existen??, este necesar s? se considere c? ele contribuie la integrarea acestora în societatea statului membru gazd?. Presta?iile men?ionate constituie, prin urmare, avantaje sociale, în sensul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 27 martie 1985, Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, punctul 22).

43 În ceea ce prive?te, în al doilea rând, domeniul de aplicare *ratione personae* al articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, din modul de redactare a dispozi?iei men?ionate, în special din utilizarea termenului „Acesta”, reiese, pe de o parte, c? respectivul domeniu de aplicare corespunde celui al articolului 7 alineatul (1) din acest regulament, care include, potrivit termenilor acestei din urm? dispozi?ii, lucr?torii care, la fel ca JD, au „au r?mas f?r? un loc de munc?” în statul membru gazd?. În consecin??, articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 ofer?, dup? cum a ar?tat domnul avocat general la punctul 63 din concluziile sale, o protec?ie care dep??e?te simpla perioad? de încadrare în munc? a acestora.

44 Pe de alt? parte, articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 reprezint?, în domeniul specific al acord?rii avantajelor sociale, expresia particular? a principiului egalit??ii de tratament consacrat prin articolul 45 alineatul (2) TFUE ?i trebuie interpretat în acela?i mod ca ?i această din urm? dispozi?ie (Hot?rârea din 18 decembrie 2019, Generálny riaditeľ Sociálneho pois?ovne Bratislava ?i al?ii, C?447/18, EU:C:2019:1098, punctul 39).

45 În consecin??, într? în domeniul de aplicare al articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 lucr?torii în sensul articolului 45 TFUE, în?elegându?se c?, în timp ce resortisan?ii statelor membre care se deplaseaz? pentru a c?uta un loc de munc? nu beneficiaz? de principiul egalit??ii de tratament decât pentru accesul la pia?a muncii, cei care au intrat deja pe această pia?? a muncii pot pretinde, în temeiul acestui articol 7 alineatul (2), acelea?i avantaje sociale ?i fiscale ca lucr?torii na?ionali (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 23 martie 2004, Collins, C?138/02, EU:C:2004:172, punctul 31).

46 Or, dac? este cert c? în perioada în litigiu JD era în ?omaj în Germania, este la fel de cert c? el desf??urase anterior activit??i salariate în acest stat membru.

47 În consecin??, simplul fapt c? JD devenise inactiv din punct de vedere economic în această perioad? nu poate conduce la înl?turarea aplic?rii principiului egalit??ii de tratament prev?zut la articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.

48 Pe de alt? parte, a?a cum reiese din jurispruden?a amintit? în special la punctul 37 din prezenta hot?râre, drepturile de care beneficiaz? lucr?torul Uniunii ?i membrii familiei sale în temeiul Regulamentului nr. 492/2011 pot subzista în anumite împrejur?ri chiar ?i dup? încetarea raportului de munc? (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 17 septembrie 2002, Baumbast ?i R, C?413/99, EU:C:2002:493, punctul 70).

49 Astfel, dup? cum a ar?tat în esen?? ?i domnul avocat general la punctele 54 ?i 55 din concluziile sale, dreptul de ?edere al copiilor unui asemenea lucr?tor, întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 ?i, în consecin??, cel al p?rintelui care asigur? îngrijirea acestora devin, odat? dobândite, autonome fa?? de dreptul de ?edere originar întemeiat pe statutul de

lucrător al părintelui în cauză și se vor putea prelungi după pierderea acestui statut pentru a oferi o protecție juridică consolidată acestor copii, evitând astfel ca dreptul la egalitatea de tratament a acestora din urmă în privința accesului la învățământ să fie privat de efectul său util.

50 Același lucru trebuie să fie valabil, într-o situație în care copiii și părintele care asigură în fapt îngrijirea lor beneficiază de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, în ceea ce privește dreptul la egalitatea de tratament în materia acordării avantajelor sociale prevăzut la articolul 7 alineatul (2) din regulamentul menționat. Astfel, într-o asemenea situație, acest din urmă drept rezultă, la fel ca drepturile de ședere „derivate” menționate, din statutul de lucrător al părintelui în cauză și trebuie păstrat după pierderea acestui statut, pentru aceleași motive care au justificat păstrarea acestor drepturi de ședere.

51 O asemenea interpretare a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 coroborat cu articolul 10 din acesta contribuie la realizarea obiectivului urmărit de respectivul regulament, care constă în favorizarea liberei circulații a lucrătorilor, în măsura în care ea permite crearea condițiilor optime pentru integrarea membrilor de familie ai cetățenilor Uniunii care au exercitat această libertate și au desfășurat o activitate profesională în statul membru gazd.

52 Astfel, această interpretare evită expunerea unei persoane precum JD, care intenționează să își păstrească împreună cu familia sa statul membru de origine pentru a merge să lucreze în alt stat membru, în care dorește să își încolăreze copiii, riscului de a trebui, în ipoteza în care și-ar pierde statutul de lucrător, să întrerupă încolărirea copiilor și să se întoarcă în țara sa de origine în lipsa posibilității de a beneficia de prestațiile sociale pe care statul membru gazd le-ar garanta propriilor resortisanți și care ar permite familiei sale să dispună de mijloace de subsistență suficiente în acest stat membru.

53 În același spirit, Curtea a considerat de altfel, în situația unui copil al unui lucrător dintr-un stat membru care a avut un loc de muncă în alt stat membru și care s-a întors în țara sa de origine, că acest copil, care beneficia de un drept de ședere în statul membru gazd în temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 1612/68, își menține dreptul la ajutorul acordat pentru întreținere și pentru formare în vederea continuării studiilor de nivel secundar sau postliceal, ajutor calificat drept „avantaj social”, în sensul articolului 7 alineatul (2) din regulamentul menționat, în caz contrar acest articol 12 fiind lipsit de orice efect (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 martie 1989, Echternach și Moritz, 389/87 și 390/87, EU:C:1989:130, punctele 23 și 34).

54 Astfel, atunci când un copil beneficiază în statul membru gazd de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, acest copil beneficiază, în același temei ca părintele său care îi asigură în fapt îngrijirea, de dreptul la egalitatea de tratament prevăzut la articolul 7 alineatul (2) din regulamentul menționat, chiar și atunci când părintele respectiv și-a pierdut statutul de lucrător.

55 Rezultă că persoanele care beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 beneficiază de asemenea de dreptul la egalitatea de tratament în materia acordării avantajelor sociale, prevăzut la articolul 7 alineatul (2) din respectivul regulament, chiar și atunci când aceste persoane nu se mai pot prevala de statutul de lucrător pe care și-au întemeiat inițial dreptul de ședere.

Cu privire la aplicabilitatea articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 în cazul unor cetățeni ai Uniunii care beneficiază de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011

56 Articolul 24 din Directiva 2004/38 prevede la alineatul (1) că orice cetățean al Uniunii care,

în temeiul prezentei directive, are re?edin?a pe teritoriul statului membru gazd? se bucur? de egalitate de tratament în raport cu resortisan?ii statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. Alineatul (2) al acestui articol prevede c?, prin derogare de la alineatul (1), statul membru gazd? nu este obligat s? acorde dreptul la presta?ii de asisten?? social? în timpul primelor trei luni de ?edere sau, dup? caz, în perioada mai lung? prev?zut? la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2004/38, altor persoane decât lucr?torii care desf??oar? activit??i salariate sau independente, persoanele care î?i men?in acest statut ?i membrii familiilor acestora.

57 În aceast? privin?? trebuie amintit c? presta?ii precum presta?iile de subzisten?? în discu?ie în litigiul principal, care urm?resc s? confere beneficiarilor lor minimul de mijloace de existen?? necesare pentru a duce o via?? conform? cu demnitatea uman?, trebuie considerate drept „presta?ii de asisten?? social?”, în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 15 septembrie 2015, Alimanovic, C?67/14, EU:C:2015:597, punctele 44-46, precum ?i Hot?rârea din 25 februarie 2016, García-Nieto ?i al?ii, C?299/14, EU:C:2016:114, punctul 37).

58 Curtea a considerat de asemenea, la punctele 57 ?i 58 din Hot?rârea din 1 septembrie 2015, Alimanovic (C?67/14, EU:C:2015:597), c? statul membru gazd? se poate întemeia pe derogarea prev?zut? la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 pentru a refuza cet??eanului Uniunii care beneficiaz? de un drept de ?edere doar în temeiul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din aceast? directiv? acordarea unor presta?ii de asisten?? social? precum presta?iile de subzisten?? în discu?ie în litigiul principal.

59 Totu?i, în hot?rârea men?ionat?, Curtea s?a întemeiat, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 40 din aceasta, pe postulatul instan?ei na?ionale potrivit c?ruia persoanele în cauz? beneficiau doar de un drept de ?edere în scopul c?ut?rii unui loc de munc?, întemeiat pe aceast? din urm? dispozi?ie a Directivei 2004/38. Curtea nu s?a pronun?at cu privire la situa?ia în care persoanele interesate beneficiaz?, precum în spe??, de un drept de ?edere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011.

60 În ceea ce prive?te o astfel de situa?ie, trebuie amintit, pe de o parte, c?, în repetate rânduri, Curtea a statuat deja c?, fiind o derogare de la principiul egalit??ii de tratament prev?zut la articolul 18 primul paragraf TFUE ?i în raport cu care articolul 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38 constituie numai o expresie specific?, alineatul (2) al acestui articol 24 trebuie interpretat în mod strict ?i în conformitate cu dispozi?iile tratatului, inclusiv cu cele referitoare la cet??enia Uniunii ?i la libera circula?ie a lucr?torilor (Hot?rârea din 21 februarie 2013, N., C?46/12, EU:C:2013:97, punctul 33).

61 Pe de alt? parte, în vederea interpret?rii unei dispozi?ii de drept al Uniunii, trebuie s? se ?in? seama nu numai de formularea acesteia, ci ?i de contextul s?u ?i de obiectivele urm?rite de reglementarea din care ea face parte (Hot?rârea din 18 ianuarie 2017, NEW WAVE CZ, C?427/15, EU:C:2017:18, punctul 19 ?i jurispruden?a citat?).

62 În primul rând, din însu?i modul de redactare a articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 reiese c? statele membre pot, „[p]rin derogare de la dispozi?iile alineatului (1)” al acestui articolul 24, s? refuze, în anumite condi?ii, acordarea dreptului la presta?ii de asisten?? social? anumitor categorii de persoane. Prin urmare, aceast? dispozi?ie este în?eleas? în mod explicit ca o derogare de la principiul egalit??ii de tratament prev?zut la articolul 24 alineatul (1) din respectiva directiv?. Or, aceast? derogare nu este aplicabil? decât persoanelor care intr? sub inciden?a alineatului (1), ?i anume cet??eni ai Uniunii care au re?edin?a pe teritoriul statului membru gazd? „în temeiul [respectivei] directive”.

63 În al doilea rând, din contextul normativ al acestei dispozi?ii rezult? c? Directiva 2004/38 a

fost cu siguranță adoptat pentru a codifica și a revizui, astfel cum a arătat legiuitorul Uniunii în considerentele (3) și (4) ale acesteia, „instrumentele [dreptului Uniunii] existente” care tratează în mod separat lucrătorii care desfășoară activități salariate, cei care desfășoară activități independente, precum și studenții și alte persoane inactive, în scopul simplificării și întăririi dreptului la liberă circulație și ședere pentru toți cetățenii Uniunii, remediind abordarea sectorială și fragmentată anterioară.

64 Totuși, această operațiune de codificare nu a fost exhaustivă. Astfel, la data adoptării Directivei 2004/38, articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68, preluat în termeni identici la articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, nu a fost nici abrogat, nici modificat. În schimb, această directivă a fost concepută astfel încât să fie coerentă cu articolul 12 menționat din Regulamentul nr. 1612/68, precum și cu jurisprudența care l-a interpretat. În consecință, această directivă nu poate, ca atare, să repună în discuție autonomia drepturilor întemeiate pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 și nici să le modifice domeniul de aplicare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83, punctele 54 și 56–58).

65 Așadar, luarea în considerare a contextului în care se înscrie articolul 24 din Directiva 2004/38 confirmă interpretarea potrivit căreia derogarea de la principiul egalității de tratament, prevăzută la alineatul (2) al acestuia, nu se aplică decât în situații care intră sub incidența alineatului (1) al acestuia, și anume cele în care dreptul de ședere se întemeiază pe respectiva directivă, iar nu cele în care acest drept își are temeiul autonom în articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011.

66 În sfârșit, în al treilea rând, o asemenea interpretare nu este infirmată de obiectivul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, care constă în menținerea echilibrului financiar al sistemului de asistență socială din statele membre, evitând ca persoanele care își exercită dreptul de ședere să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazd, după cum reiese din considerentul (10) al acestei directive.

67 Astfel, trebuie să se arate în această privință că situația unui cetățean al Uniunii cum este JD, care, înainte de a intra în omaj în statul membru gazd, lucrase și își încolăzise copiii în acest stat și care beneficiază, în consecință, de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, se deosebește, din perspectiva acestui obiectiv, în mod semnificativ de cea a cetățenilor Uniunii pe care articolul 24 alineatul (2) din această directivă îi exclude în mod expres de la dreptul la prestațiile de asistență socială, și anume, pe de o parte, cetățenii care, precum în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 25 februarie 2016, García-Nieto și alții (C-299/14, EU:C:2016:114), beneficiază, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din directiva menționată, de un drept de ședere în statul membru gazd pentru o perioadă limitată la trei luni și, pe de altă parte, cetățenii care beneficiază în acest stat de un drept de ședere întemeiat doar pe articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2004/38, în scopul căutării unui loc de muncă.

68 Situația ce caracterizează prezenta cauză se deosebește de asemenea de cea în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, (C-333/13, EU:C:2014:2358). Astfel, această din urmă cauză privea resortisanți ai unui stat membru inactivi din punct de vedere economic care își exercitaseră libertatea de circulație cu unicul scop de a obține beneficiul ajutorului social într-un alt stat membru și care nu beneficiau în statul membru gazd de niciun drept de ședere întemeiat pe Directiva 2004/38 sau pe o altă dispoziție a dreptului Uniunii. În aceste condiții, Curtea a statuat că recunoașterea în favoarea unor astfel de persoane a unui drept la prestații sociale în aceleași condiții cu cele aplicabile resortisanților naționali ar fi contrară obiectivului amintit la punctul 66 din prezenta hotărâre.

69 În plus, deși este adevărat că persoane precum JD și fiicele sale intră de asemenea în domeniul de aplicare al articolului 24 din Directiva 2004/38, inclusiv al derogării prevăzute la

alineatul (2) al acestuia, pentru motivul c? beneficiaz? de un drept de ?edere întemeiat pe articolul 14 alineatul (4) litera (b) din respectiva directiv?, totu?i, din moment ce ele pot invoca ?i un drept de ?edere autonom întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, acestora nu li se poate opune derogarea men?ionat?.

70 Astfel, pe de o parte, în ceea ce prive?te persoanele aflate în c?utarea unui loc de munc?, Curtea a considerat deja c? derogarea prev?zută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 se aplic? numai cet?zenilor Uniunii care beneficiaz? de un drept de ?edere doar în temeiul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din această directiv? (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 15 septembrie 2015, Alimanovic, C?67/14, EU:C:2015:597, punctul 58). Pe de alt? parte, împrejurarea c? persoanele aflate în c?utarea unui loc de munc? beneficiaz? de drepturi specifice în temeiul directivei men?ionate nu poate presupune, având în vedere autonomia regimurilor instituite prin aceea?i directiv? ?i, respectiv, prin Regulamentul nr. 492/2011, o diminuare a drepturilor pe care astfel de persoane le pot dobânde în temeiul acestui regulament.

71 De altfel, după cum a ar?tat în mod întemeiat Comisia, ar fi paradoxal s? se interpreteze articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 în sensul c? ar trebui s? nu se acorde beneficiul presta?iilor de asisten?? social? persoanelor care pot invoca nu numai un drept de ?edere în calitate de p?rinte, în temeiul Regulamentului nr. 492/2001, ci ?i un drept de ?edere în calitate de persoan? aflat? în c?utarea unui loc de munc?, în temeiul Directivei 2004/38. O asemenea interpretare ar avea, astfel, drept consecin?? excluderea de la beneficiul egalit??ii de tratament în raport cu resortisan?ii na?ionali în materie de asisten?? social? a p?rintelui ?i a copiilor s?i care beneficiaz? de un drept de ?edere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2001 în cazul în care acest p?rinte decide s? caute un loc de munc? pe teritoriul statului membru gazd?.

Cu privire la existen?a unei diferen?e de tratament în lumina articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011

72 Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, de care persoanele care beneficiaz? de un drept de ?edere întemeiat pe articolul 10 din acest regulament se pot prevala, astfel cum s?a subliniat la punctul 55 din prezenta hot?râre, prevede în esen?? c? lucr?torul resortisant al unui stat membru beneficiaz? în statul membru gazd?, inclusiv în cazul în care r?mâne f?r? un loc de munc?, de acelea?i avantaje sociale ?i fiscale ca lucr?torii na?ionali.

73 Excluderea, în temeiul unei dispozi?ii na?ionale precum articolul 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera c) din SGB II, a persoanelor care, la fel ca JD ?i fiicele sale, sunt resortisan?i ai unui alt stat membru care î?i întemeiaz? dreptul de ?edere pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 de la orice drept la presta?ii de subzisten?? constituie o diferen?? de tratament în materie de avantaje sociale în raport cu resortisan?ii na?ionali.

74 În această privin??, la punctul 44 din prezenta hot?râre s?a amintit c? articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 reprezint?, în domeniul specific al acord?rii avantajelor sociale, expresia particular? a principiului egalit??ii de tratament ?i al nediscrimin?rii pe motiv de cet?enie sau na?ionalitate.

75 Trebuie ad?ugat, în primul rând, c? beneficiul pe teritoriul statului membru gazd? al unui drept de ?edere autonom întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, recunoscut copiilor ?colariza?i ?i p?rintelui care le asigur? în fapt îngrijirea, presupune c? acest p?rinte a intrat pe pia?a muncii din acest stat membru, astfel cum rezult? din jurispruden?a citat? la punctul 37 din prezenta hot?râre. Prin urmare ?i astfel cum s?a subliniat la punctul 67 din această hot?râre, cercul beneficiarilor poten?iali ai unui asemenea drept de ?edere nu corespunde celui al resortisan?ilor altor state membre care au venit pe teritoriul statului membru gazd? pentru a c?uta un prim loc de munc?. Acest drept este, în plus, limitat, întrucât înceteaz? cel târziu atunci când

copilul îşi finalizează studiile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 mai 2013, Alarape şi Tijani, C-529/11, EU:C:2013:290, punctul 24).

76 În al doilea rând, situaţia unui resortisant al unui alt stat membru care a intrat deja pe piaţa muncii din statul membru gazd şi care beneficiază de asemenea de un drept de şedere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie diferentiat de cea în care ar exista indicii potrivit cărora fostul lucrător în cauză ar fi săvârşit un abuz de drept care nu intră sub incidenţa normelor de drept al Uniunii, în măsura în care acesta ar fi creat în mod artificial condiţiile pentru obţinerea avantajelor sociale în cauză în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 iulie 2014, Torresi, C-58/13 şi C-59/13, EU:C:2014:2088, punctele 42 şi 46). Or, după cum a arătat şi Comisia, dosarul de care dispune Curtea nu conţine niciun element care să permită să se concluzioneze în sensul existenţei unui astfel de abuz de drept sau a unei fraude în speţă.

77 Astfel, excluderea resortisanţilor inactivi din punct de vedere economic al altor state membre care beneficiază de un drept de şedere autonom în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011 de la orice drept la prestaţiile de subzistenţă în discuţie în litigiul principal este contrară articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 coroborat cu articolul 10 din acesta din urmă.

78 În ceea ce priveşte, în sfârşit, articolul 18 primul paragraf TFUE, dintr-o jurisprudenţă constantă rezultă că această dispoziţie nu are vocaţia de a se aplica în mod autonom decât în situaţiile reglementate de dreptul Uniunii pentru care Tratatul FUE nu prevede norme specifice de nediscriminare (Hotărârea din 11 iunie 2020, TÜV Rheinland LGA Products şi Allianz IARD, C-581/18, EU:C:2020:453, punctul 31 şi jurisprudenţa citată). Or, principiul nediscriminării a fost pus în aplicare în domeniul liberei circulaţii a lucrătorilor prin articolul 45 TFUE (Hotărârea din 10 octombrie 2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, punctul 19 şi jurisprudenţa citată), care, astfel cum s-a amintit la punctul 44 din prezenta hotărâre, îşi găseşte expresia particulară în domeniul specific al acordării avantajelor sociale la articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011. În consecinţă, nu este necesar să se interpreteze articolul 18 TFUE.

79 Având în vedere ansamblul consideraţiilor care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 7 alineatul (2) şi articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru şi copiii săi minori care beneficiază, toţi, în primul stat membru de un drept de şedere întemeiat pe articolul 10 din acest regulament, pe baza şcolarizării acestor copii în acelaşi stat, sunt excluşi în toate împrejurările şi în mod automat de la dreptul la prestaţii prin care se urmăreşte asigurarea subzistenţei acestora. Această interpretare nu este repusă în discuţie de articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38.

Cu privire la a doua întrebare

80 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanţa de trimitere solicită în esenţă să se stabilească dacă articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 coroborat cu articolul 3 alineatul (3) şi cu articolul 70 alineatul (2) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că, având în vedere articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, nu se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru şi copiii săi minori care beneficiază, toţi, în primul stat membru de un drept de şedere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, pe baza şcolarizării acestor copii în acelaşi stat, şi care sunt afiliaţi în respectivul stat la un sistem de securitate socială, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, sunt excluşi în toate împrejurările şi în mod automat de la dreptul la prestaţii speciale în numerar de tip necontributiv.

81 Instanța de trimitere precizează că trebuie să se considere că în perioada în litigiu JD și fiicele sale au fost afiliați la un sistem de securitate socială, în sensul articolului 3 alineatul (1) literele (h) și (j) din Regulamentul nr. 883/2004, din moment ce au primit în timpul șederii lor în Germania prestații de omaj și prestații familiale. Prin urmare, ei intră, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din acest regulament, în domeniul de aplicare personal al regulamentului menționat.

82 După cum a arătat de altfel instanța de trimitere, prestațiile de subzistență în discuție în litigiul principal, care constituie prestații ce urmăresc garantarea mijloacelor de existență beneficiarilor lor, sunt prestații speciale în numerar de tip necontributiv, în sensul articolului 3 alineatul (3) și al articolului 70 alineatul (2) din Regulamentul nr. 883/2004, menționate în anexa X la acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, punctul 43).

83 Curtea a statuat deja că articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 se aplică și unor astfel de prestații speciale în numerar de tip necontributiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 55).

84 Deși este adevărat că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 70 din Regulamentul nr. 883/2004 nu are ca obiect stabilirea condițiilor de fond ale existenței dreptului la prestațiile menționate și că nimic nu se opune ca acordarea unor astfel de prestații unor cetățeni ai Uniunii inactivi din punct de vedere economic să fie subordonată cerinței ca aceștia să îndeplinească condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal în statul membru gazd (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2016, Comisia/Regatul Unit, C-308/14, EU:C:2016:436, punctele 65 și 68, precum și jurisprudența citată), trebuie să se constate că JD și fiicele sale beneficiau în perioada în litigiu de un drept de ședere legal întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011.

85 Rezultă că JD și fiicele sale beneficiază, în temeiul articolului 4 din Regulamentul nr. 883/2004, de dreptul la egalitatea de tratament în ceea ce privește prestațiile de subzistență în discuție în litigiul principal.

86 Or, excluderea în temeiul unei dispoziții naționale precum articolul 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera c) din SGB II a persoanelor care, la fel ca JD și fiicele sale, sunt resortisanți ai unui alt stat membru care își întemeiază dreptul de ședere pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 de la orice drept la prestații de subzistență constituie o diferență de tratament în materie de prestații de securitate socială în raport cu resortisanții naționali.

87 Pe de altă parte, astfel cum s-a constatat deja în cadrul răspunsului la prima întrebare, derogarea de la principiul egalității de tratament în materie de asistență socială, prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, nu se aplică unei situații precum cea în discuție în litigiul principal, în care resortisanții altor state membre beneficiază de un drept de ședere în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 492/2011. În această privință, situația ce caracterizează, prin urmare, prezenta cauză se deosebește de cele în discuție în cauzele în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 septembrie 2015, Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597), precum și Hotărârea din 25 februarie 2016, García-Nieto și alții (C-299/14, EU:C:2016:114), în care aplicabilitatea acestei derogări a determinat Curtea să admită o derogare corespondentă de la principiul egalității de tratament prevăzută la articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004.

88 În acest context și pentru aceleași motive precum cele expuse în cadrul răspunsului la prima întrebare, excluderea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera c) din SGB II, întrucât conduce la refuzul categoric și automat al oricărui drept la prestațiile de subzistență în discuție în litigiul principal în favoarea resortisanților altor state membre care

beneficiază de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, este contrar articolului 4 din Regulamentul nr. 883/2004.

89 Având în vedere ceea ce preced, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 coroborat cu articolul 3 alineatul (3) și cu articolul 70 alineatul (2) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru și copiii și minori care beneficiază, totuși, în primul stat membru de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, pe baza școlarizării acestor copii în același stat, și care sunt afiliați în acest stat la un sistem de securitate socială, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, sunt excluși în toate împrejurările și în mod automat de la dreptul la prestații speciale în numerar de tip necontributiv.

Cu privire la cheltuielile de judecată

90 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) **Articolul 7 alineatul (2) și articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru și copiii și minori care beneficiază, totuși, în primul stat membru de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din respectivul regulament, pe baza școlarizării acestor copii în același stat, sunt excluși în toate împrejurările și în mod automat de la dreptul la prestații prin care se urmărește asigurarea subzistenței acestora. Această interpretare nu este repusă în discuție de articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE.**

2) **Articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială coroborat cu articolul 3 alineatul (3) și cu articolul 70 alineatul (2) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un resortisant al unui alt stat membru și copiii și minori care beneficiază, totuși, în primul stat membru de un drept de ședere întemeiat pe articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, pe baza școlarizării acestor copii în același stat, și care sunt afiliați în acest stat la un sistem de securitate socială, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, sunt excluși în toate împrejurările și în mod automat de la dreptul la prestații speciale în numerar de tip necontributiv.**

Semnături

* Limba de procedură: germană.